

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibvs Moribvsqve Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. XXVII. Nonnullæ Obiectiones contra malitiam peccati diluuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

peccato mortifero, ex his tamen non est petenda propria ratio cur ei debeatur poena æterna, sed ex ipsa malitia actus: ex qua etiam ista impotentia sequitur.

CAPVT XXVII.

Nonnullæ Obiectiones contra malitiam peccati diluuntur.

*Sententia
quorundam,
peccatum in
ratione mali
non esse magis
infinium
quàm sit a-
mor Dei in
ratione boni.*

SEQUITUR vt diluamus quasdam rationes quæ oppugnant ma-
litiæ peccati infinitatem. Quidam enim putant, peccatum mor-
tiferum non magis esse infinitum in malitia, quàm amor Dei &
contritio sunt infinita in bonitate: Omnia enim ista solùm esse in-
finita ex parte obiecti. Sicut enim peccatum dicitur quodammodò
infiniæ malitiæ, quia per illud contemnitur Deus, vel quia Deo
per illud fit iniuria; ita amor Dei dicitur esse infinitæ cuiusdam
bonitatis, quia tendit in Deum infinitæ bonitatis, volendo illi bo-
num infinitum. Imò amor videtur magis infinitus in bonitate,
quàm peccatum in malitia; quia directè totus tendit in Deum pro-
pter eius bonitatem infinitam, & directè vult illi bonum infinitum
quantum potest, nempe omne bonum intrinsecum & extrinse-
cum. At peccatum mortiferum (præsertim quod non versatur cir-
ca Deum) non contemnit directè Deum, nec vult illi aliquid mali;
sed solùm censetur homo per illud non curare Deum & eius le-
gem, & ita solùm interpretatiuè illum contemnere: ergo longè
magis infinitudo obiecti influet in actum amoris, illudque reddet
infiniæ bonitatis, quàm in actum peccati. Itaque si obiectum spe-
ctemus, non potest ex eo colligi magis infinitas malitiæ in pecca-
to, quàm bonitatis in amore: si verò spectemus vtriusque actus
meritum, peccatum etiam non superabit amorem, quia sicut pec-
catum meretur poenam æternam, ita amor æternam gloriam. &
ita vtriusque meritum est æquè infinitum. Pari modo, si specte-
mus effectum quem habent in hac vita, vt sunt contraria, pecca-
tum non superat amorem & contritionem: sicut enim peccatum,
dum iustus peccat, mortificat omnia bona opera, ita etiam amor
vel contritio, dum peccator convertitur, delet penitus omnia pec-
cata, ita vt aumquam reuiuiscant. Confirmatur, Quia amor Dei
& contritio ex vi naturæ suæ delent omnia peccata mortifera, sicut
lux tollit tenebras; ita vt nec per diuinam potentiam hæc possint
simul

simul consistere: alioquin homo non fieret perfectè iustus per intrinsecam iustitiam (quod videtur repugnare Concilio Tridentino Sess. 6. cap. 7.) nam peccatum tolleretur non per formam intrinsecam, sed per extrinsecam condonationem: ergo per se & vi naturæ suæ compensat omnem peccati malitiam: ac proinde non minus boni est in amore, quàm mali in peccato.

191 Hæc sententia mihi semper visa valde mirabilis. Incrèdibile enim videtur, Deum tanti æstimare amorem quo ipsum amo- quanti peccatum quo ipsum offendo; & tantum delectari actu quolibet amoris, quantum offenditur actu peccati. Denique ex natura rei tantam esse vim actus amoris, ut Deus per absolutam potentiam non possit retinere peccata, si homo illum semel amet; hoc est, si doleat quia ipsum offendi, & statuatur in posterum omnia eius præcepta servare. Manifestè enim hæc refutari videntur exemplis humanis. Quis enim eum, qui iniuriam fecit Principi, vel eius legem violavit, ita ut mereatur mortem, dicat satisfacere ex æquo, si illum amet, & doleat de suo facto, & promittat emendationem? quis dicat, e natura rei tanti debere estimari illum dolorem ex amore profectum, quanti iniuriam & legis violationem; nec iure posse Principem iniuriam retinere, & pro meritis punire. Hoc ipso enim quo quis meritis est amittere vitâ & bona omnia, etiamsi milles amet, milles doleat & veniam petat, non censetur aliquid villo modo æquivalens offerre quod mereatur condonationem. Multo ergo minus qui iniuriam irrogat divinæ maiestati, ob quam non temporalem, sed æternam mortem & æternum supplicium meretur, poterit aliquid æquivalens exhibere, aut Deum ad condonandum compellere, etiamsi milles amet, doleat, & veniam petat.

Responsio & refutatio illius sententia.

Dolor de iniuria non est iusta compensatio inter homines, multo minus apud Deum.

192 Dices esse disparè rationem: Princeps enim non tenetur peccatum condonare, quia expedit violatorem legum puniri ad exemplum aliorum; Dei autem punitio quam infert post hanc vitam, non fit ad exemplum. Deinde, actus illi quibus reus amat, dolet, & petit veniam à Principe, sunt actus naturales, qui non habent illam vim satisfaciendi pro iniuria, & reconciliandi Principi: actus verò quibus peccator amat Deum, & dolet de peccatis, & veniam petit, sunt actus supernaturales, quos Deus ipsemet per auxilium gratiæ in nobis operatur. vnde ex natura sua habent vim delendi peccati, & reconciliandi Deo.

Responsio adversa sententia.

Sed hæc solutio parvi est momenti. si enim actus ille doloris &

Refutatur ista responsio.

petitionis veniæ est æqualis delicto, illudque natura sua delet, & iniuriam abolet; inique punietur reus à Principe propter delictum, siue illa puniçio sit necessaria ad exemplum, siue non: iniquum enim est, punire crimen pro quo iam est plene satisfactum. Neque etiam refert quod actus illi sint naturales: quia iniuria in Principem vel Rempublicam, pro qua exhibentur, est etiam naturalis & politica, ac proinde eiusdem ordinis. Vnde multo maior est proportio istorum actuum ad delendam iniuriam politicam, quam amoris supernaturalis ad delendam iniuriam diuinam. Quare si amor & contritio supernaturalis eius est naturæ, vt vi sua, velit nolit Deus, tollat peccatum & iniuriam contra Deum, sicut lux tollit tenebras; multo magis amor & dolor naturalis in Principem & Rempublicam tollet iniuriam politicam & naturalem commissam in illos. Quare cum hoc prorsus absurdum sit, & contra commune iudicium omnium Gentium, multo magis illud absurdum censei decet. Neque illa supernaturalis conditio quæ tribuitur actibus nostris, potest illos ita eleuare, vt faciat æquales iniuriæ in Deum: quia iniuria hoc ipso quæ est in Deum (qui est infinitæ maiestatis) incomparabiliter magis eleuatur, & fit altioris ordinis, quam omnes nostri actus boni eleuentur ex ordine quem habent ad Deum. Adde, istam supernaturalitatem, quæ in hac vita est in actibus nostris, esse valde imperfectam & inãnam, adeo vt vix videatur illa differentia inter actus ordinis naturalis & supernaturalis. Nec obstat, quod Deus nobis auxilium ad hos actus præbeat; quia id facit vt nos ad veniam ab ipso impetrandam disponamus, non vt per illos formaliter peccatum deleatur, aut æquiualens exhibeatur. Denique, si amor vel contritio vi sua expelleret peccatum, sicut lux tenebras, longè potentius illud expelleret, quam si condignè vel etiam ex iustitia mereretur eius remissionem vt per se patet. Quod enim ita repugnat peccato, vt ne quidem per absolutam potentiam cum eo stare possit, longè potentius illud exterminat quam quoduis meritum: cum nullum meritum possit esse, tantum, vt per se & vi sua Deum necessitet ad condonandum peccatum, sicut iuxta illam sententiam necessitat amor & contritio. Sed omnis necessitas quam inducit meritum, prouenit non ex natura rei, sed ex diuina promissione. Atqui nemo Doctorum audet amori vel contritioni tribuere vim meriti condigni respectu remissionis peccatorum: nemo enim concedet, peccatorem ex condigno mereri veniam & amicitiam

Supernaturalitas actuum in se ipso in hac vita.

citiam Dei. Ergo multò minùs eis tribuent vim delendi peccatum physicè, sicut lux abolet tenebras. qui enim negat illis vim minorem multò magis negabit illis maiorem. Et sane, si illa sic abolent peccatum sicut lux tenebras, frustra disputatur an peccator per istam mereatur veniam, & quo modo, cum suppetat ratio multò efficacior, quàm sit ratio meriti. Falsum etiam erit quod docet Concilium Trid. sess. 6. capite 6. & 7. per ista nos disponi ad iustificationem, quæ peccatorum remissione & interna satisfactione ac renovatione constat, & sit susceptione gratiæ & donorum. Sicut enim illuminatio non disponit ad expulsionem tenebrarum, sed intrinsecè continet ipsam expulsionem: ita amor & contritio non disponit ad iustificationem, cum ipsam intrinsecè contineant, & formaliter conferant.

193 His sic explicatis ac suppositis, Respondeo ad Argumentum supra allatum: Si actus isti physicè spectentur, voluntas longè magis per amorem tendit in Deum, quàm per pleraque peccata mortifera auertatur: quia per multa peccata mortifera non auertitur à Deo physicè, sed solum interpretatiuè. imò amor amplius voluntatem ad Deum conuertit physicè, quàm odium possit auertere: quia Deus propter se non potest odio haberi, (sed solum propter effectus quosdam, vt quia punit peccata, &c.) sicut propter se amatur. Verùm hoc parum iuuat ad æstimationem moralem istorum actuum, quatenus pertinent ad honorem vel iniuriam Deum nam in ratione honoris vel obsequij, parum est Deo quòd à creatura suametur, cum ipse ratione dignitatis suæ infinito amore & honore dignus sit, & ratione beneficiorum suorum longè plura possit exigere: at indignissimè est, si ab illa contemnatur, cum hoc infinite quodam modò illi hostiati & maiestati repugnet. Cum enim ille ex parte sua & beneficiorum quæ contulit, infinito amore & honore sit dignus infinite etiam ex parte ipsius repugnat illi omnis contemptus & inhonoratio. Vnde vnum contemptum plurius facit in ratione mali, quàm infinita obsequia creaturæ in ratione boni & honoris. Idem cernitur in rebus humanis: plurius enim æstimat Princeps vnam iniuriam vel noxam capitalem subditi, quàm mille obsequia, & tamen excessus dignitatis Principis supra dignitatem priuati est finitus, imò modicus, cum sint eiusdem naturæ: excessus autem dignitatis diuinæ supra omnem creaturæ excellentiam est omnino infinitus. Ratio autem huius diuersæ æstimationis est, quia magnitudo iniuriæ & contemptus & inhonorationis crescit ex

*Ad obiectio-
nes initio
num. 190. al-
latas.*

*Amor magis
conuertit ani-
mum physicè
ad Deum,
quàm pecca-
ta, imò quàm
odium auer-
tat ab illo.*

*Ex vñ de capi-
tibus quibus
crescit inu-
ria, decrescit
obsequium &
satisfactio.*

magnitudine eius cui fit, & ex indignitate eius qui illam irrogat, & ex obligationibus quibus ipse obstrictus est ei quem contemnit: magnitudo verò obsequij, honoris, & satisfactionis decrevit & minoris aestimatur ex magnitudine cuius cæi exhibetur, & indignitate exhibentis, & obligationibus quibus alteri est iunctus. Itaque ex illis capitibus quibus crescit aestimatio iniuriæ & contemptus, decrevit & vilescit aestimatio amoris, obsequij, & honoris. Hinc nullius puræ creaturæ satisfactio potuit villo modo par esse offensæ mortiferæ: ac proinde ut genus humanum iustæ satisfactionis interuentu redimeretur, necessarium omnino fuit ut Deus assumeret naturam humanam, & per illam iustam satisfactionem exhiberet, ut ostensum est. Sicut enim quantitas culpæ seu offensionis crescit ex magnitudine eius qui offenditur, ita quantitas satisfactionis & obsequij crescit ex magnitudine eius qui satisfactionem exhibet. Unde sicut is qui per peccatum offensus est, erat infinitæ dignitatis, ita etiam is qui iustam satisfactionem exhiberet, debebat esse infinitæ dignitatis.

*Aliter amor
Dei meretur
vitam æternam,
aliter
peccatum
mortem æternam.*

*Amor Dei
per se præcipuum
non est dignus
vita æternæ, quia
tunc sit
perfectus.*

Ad illud quod adferebatur de merito triusque actus. Longè 194
aliter amor Dei meretur vitam æternam, aliter peccatum mortem
æternam. Peccatum enim per se vi sua & secundum iustitiæ legem
meretur æternum supplicium, quia malitia eius est infinitæ aesti-
mationis coram Deo, eo modo quo supra explicatum: at verò
actus amoris Dei quantumvis crescat, non est per se dignus vita
æterna. Quis enim dicat, mancipium, eò quòd diligit suum Prin-
cipem, & velit ei obedire, mereri regnum aut eximium statum
apud Principem, aut ut adoptetur in filium? Multò minus homo,
qui essentialiter Dei est mancipium, quando Deum meretur ex
natura rei regnum caelorum, vel adoptionem diuinam; præsertim
cum ob beneficia accepta omnem amorem & omne obsequium
ei debeat, & Deus centuplo amplius possit exigere. Itaque hoc
tunc præuenit ex infinita Dei erga creaturam suam benignitate, &
benignissima ordinatione; quæ volens creaturam suam euehere ad
communione suæ gloriæ, statuit ut ille se ad hoc, quantum hu-
mano modo fas est, disponeret, & dignum redderet; non quidem
dignitate aequalitatis; (hæc enim est impossibilis); sed cuiusdam
proportionis, qualis in infima natura rationali per auxilia gratiæ
naturæ tali congruentia dari potest. Hoc ut fieret, statuit certas ad
gratiam adoptionis obtinendam dispositiones, inter quas amor
Dei vel contritio in peccatore sit vltima; ita ut illa posita, eodem
momen-

momento condonentur omnia peccata, ornetur anima dono gratiæ, detur Spiritus sanctus, & per Spiritum adoptio diuinæ filiationis. Non erant illi actus, amor inquam & contritio, vilo modo digni tantis bonis; sed aptior ad illa bona dispositio ex parte hominis esse non poterat, quo fit vt talis dispositio in Scriptura dicatur digna. *Facite*, inquit, *fructus dignos penitentiæ*. Dñm enim homo per auxilium gratiæ facit quod in se est, Deus acceptat tamquam dignum, & sua benignitate supplet, statuendo vt talia dona ad præsentiam talis dispositionis etiam quantumuis magno peccatori donentur. Obtena autem filiatione diuina, fit vt non solum amor Dei, sed omnia & singula bona opera, præsertim quæ ex gratia, sint meritoria vitæ æternæ, ad quod illa opera iam ratione operantis maiorem proportionem habent. Ex eo enim quod sunt opera filiorum Dei, (quibus ex adoptione debetur æterna hereditas,) & fiant per Spiritum adoptionis iam inhabitantem, dignitatem quamdam singularem contrahunt, ratione cuius dicuntur digna vitæ æternæ; & nos dicimur mereri illam ex condigno. Vnde illa dignitas operantis magis eleuat opera in ratione meriti, quàm perfectio vlla intrinseca, etiam si in infinitum cresceret; quia facit meritoria vitæ æternæ ex condigno. Itaque non tam propter dignitatem operum, quàm propter dignitatem operantium, operibus iustorum vitæ æternæ est promissa. Peccatum verò per se non ratione conditionis subiecti meretur penam æternam. Hinc facile respondetur ad alterum. Quod enim peccatum mortificet omnia opera bona, extinguat gratiam, pellat Spiritum sanctum, priuet iure hereditatis, inducat reatum penæ æternæ, habet vi sua, nempe ratione immitate malitiæ. Quod verò amor & contritio extinguat peccatum, & restituat omnia bona amissa, non habent ex propria dignitate, sed ex mera Dei benignitate; vt ostensum est.

Math. 3.

Spiritus adoptionis reddit opera bona digna vitæ æternæ.

Ad confirmationem vltimo loco allatam, negandum id quod asseritur: tantum enim abest vt amor vel contritio vi sua & formaliter deleat peccatum, vt ite ipsi quidem dono gratiæ, quo homo iustificatur (ad quod contritio solum est dispositio) id tribuendum putem, si spectetur solum physicè vt qualitas talis nature; quia nulla qualitas creata eam vim habet; vt ita tollat iniuriam Deo factam, sicut lux tenebræ: iniuria enim Dei est superioris ordinis quàm omnia bona creata. Si tamen consideretur donum illud moraliter, quatenus ex ordinatione diuina coniunctam habet donationem Spiritus sancti, sic habet vim delendi omnis peccati

Nulla qualitas creata sua physica potest esse peccatum, potest tamen considerari vt habet annuam donationem Spiritus sancti.

mortiferi; quia hoc peccatum nullo modo cum adoptione diuina, qua fit huius Spiritus donatione, consistere potest: fieri enim nequit ut quis habeat Spiritum sanctum inhabitantem, & simul sit in peccato; siue ut sit filius Dei, heres regni, & inimicus Dei, reus aeternae damnationis. Neque huic vlllo modo repugnat Concilium Tridentinum, sed maxime fauet; tum quia amorem & contritionem solum dicit esse dispositionem ad obtinendam remissionem peccatorum & iustificationem; tum quia, etsi dicat nos iustificari per iustitiam inherentem, tamen distinguit remissionem peccatorum à fide, spe, & charitate, quibus iustificamur: quasi non ex natura rei sed ex sola Dei ordinatione (etsi consentanea naturis rerum) remissio peccatorum sit adnexa illorum donorum infusioni. Verba Concilij sunt: *Vnde in ipsa iustificatione, cum remissione peccatorum haec omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum cui inseritur, fidem, spem, & charitatem.* &c.

*Iustificatio
peccatoris
constat duabus
partibus*

Dices: Iustificatio peccatoris constat duabus partibus iuxta Concilium, remissione peccatorum, & infusione donorum: ergo si remissio peccatorum non fit formaliter per infusionem donorum, non tota iustificatio, sed solum pars eius fiet per dona intrinseca. Respondeo: Si illa dona spectentur physice, admitti potest quod inferatur, secus verò, si moraliter: quia sic adnexam habent donationem Spiritus sancti, cuius praesentia necessario delet peccatum; ac proinde per illa sic considerata, censetur formaliter fieri ipsa remissio. Vnde cum iustificatio peccatoris duabus partibus constet, remissione peccatorum, & interna renouatione qua voluntas fit conformis legi diuinae. Vtrumque formaliter fit per dona creata supradicta, praesertim per donum charitatis & gratiae habitualis: sed prior pars vi morali, quatenus hoc donum annexam habet donationem Spiritus sancti: altera vi physica.

CAPVT XXVIII.

*Peccatum mortiferum multiplici ratione ingens
malum esse, & ingentia male inferre.*

DUPLICI ratione aliquid malum dicitur. Primo, Quia in se 196 formaleius malitiam continet, ut amentia, caecitas, surditas. Secundo, Ratione effectuum malorum, qui ex ipso sequuntur. sicut venenum assumptum magnum malum dicitur, quia mortem in-